

~~Seff 51~~
32
32

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICÆ
DE
**STRANGULA-
TIONE**
à VAPORIBUS EXTERNIS,

Quam
AUTORITATE & DECRETO AMPLISSIMÆ FACUL-
TATIS MEDICÆ
IN CELEBERRIMA & PERANTIQUA ELECTORALI UNIVER-
SITATE GERANA,
Sub PRÆSIDIO

**DN. GEORGII CHRIS-
TOPHORI PETRI**

ab **Martensfeld** /

Med. D. Sacri Palatii Cæs. Comitum, Archiatri Ele-
ctoralis Moguntini, Consulis & Physici Erfurtensis,
Fac. Med. Senioris, P.P. P.L.C. &c.

*PATRONI ac PROMOTORIS Studiorum suorum maxime
deverendi,*

Solenni Sapientum disquisitioni submittitur

LICENTIAM,

Insignia, Privilegia & Honores Summos in Arte Medica,
Majorum ritu assumendi impetraturus

GODOFREDUS SCHULTZIUS, Altenb. Misen.

IN AULA COLLEGII MAJORIS,

D. 4. Dec. (24. Nov.) Anno post Virginis partum 1693.

sub auspicijs
Horis consuetis.

Ek Officina JOH. HEINR. GROSCHII, Typographi Academici.

DEO,
PRINCIPI,
PATRIÆ,

HANC INAUGURALEM DISPUTATIONEM

ea, qua par est,

submissione,

D. D. D.

GODOFREDUS SCHULTZIUS,

Altenburgensis Misnicus,

Medicinæ Ddus.

Aëris plena sunt omnia, ejusq; plenum
est corpus humanum. Est enim aër ho-
mini maxime necessarius præ cæteris
rebus non-naturalibus. Absq; cibo &
potu aliquot dies sine vitæ detrimento, quamvis non
absq; debilitate virium vivere possumus. Ita histo-
ria multorum prostant, qui non tantum permultos
dies & menses, sed & annos sine cibo superstites fue-
runt, id quod hinc inde apud Autores videre est :
quin imò fames morbos à repletionem oriundos sanat,
quam ob rem quiete & abstinence multos magnos
morbos curari ex Hippocr. & Celso notum est : sic
& reliqua, licet non semper earum usus exactissime
observetur, non statim ejusmodi jacturam & noxam
inferunt, ut inde vita periclitetur. Sed quid de aëre
sentiendum? estne idem de eò dicendum, quod de ci-
bo & potu, quod de somno & vigiliis &c.? minimè.
Nam ne momento fere homo sospes manere potest.

A 2

si a.

si aëre destituatur. Hinc etiam varii dantur modi, quibus corpus humanum pro varia aëris constitutione, qualitate, motu, &c. vitæ periculis exponitur. Aërem nimis subtilem respirationi & motui vitali non sufficere, apud omnes in confesso est: experimenta Boylæi illud extra controversiæ aleam posuerunt: Nam animalia in antlia pneumatica Gerikenii & hinc Boylæi inclusa aëre exhausto protinus spasmodicis tentata exspirant. In excelsioribus montium cacuminibus non commodè spiratur: sic in montibus Peruvianis ob aëris ætheream fere subtilitatem homines transeuntes spongias ∇ repletas naribus admoveere respirationis causa coguntur, id quod suo exemplo declarat Josephus Acosta. Quomodo verò aër in illis altissimis montium fastigiis ita attenuetur, ut partibus ad vitam sustentandam dicatis prorsus impar evadat, investigatione dignum est: an in humoris aërei defectum id rejiciendum, aut effluviis è montium jugis & lateribus emanantibus attribuendum, an verò atmospheræ pondus in montium verticibus non procul infra limites ejus positus tantillum sit, ut auræ in vasa pulmonaria adigenda non sufficiat, aliis discutiendum relinquo. Sed ut alia mala, quæ respirationem impedire possunt, silentio præteream, converto me hac vice ad aëris crassitatem,

tiem, indultu & consensu Amplissima Facultatis Me-
dicæ loco DISPUTATIONIS INAUGURALIS eam publi-
cæ ventilationi committens, pro ingenii viribus in-
quisiturus, quomodo morbos, prostrationem virium
& nonnunquam repentinam mortem inferre, & quo
pacto evitari, corporis verò vires labefactatæ ac pe-
ne oppressæ iterum restaurari queant. DEUM verò
Optimum Maximum supplicibus veneramur pre-
cibus, velit his conatibus nostris cœlitus adspirare,
quo omnia in immortalæ divini nominis gloriam,
Patriæ dilectissimæ emolumentum & multorum æ-
grotantium levamen cedant. Sit itaq;

Thesis 1.

VOcabulorum evolutionem lubenter prætermitti-
mus, quæ res vel ipsis *Grammaticis* tædiosa est, &
potius nos convertimus ad illud, quod præcipuè ad
Medicos spectat, scilicet morborum causas explicare &
ægris auxilium afferre. Incipimus autem ab eo, quod af-
fectus naturam propius attingit, nempe definitione, quæ
talis esse potest:

Th. 2. *Serangulatio seu Suffocatio à vaporibus ex-
ternis est interceptio respirationis, ab inhibita pulmonum
expansione dependens. Germ. Das Ersticken/ Erwürgen.*

Th. 3. Alii quidem aliter sentiunt de hac suffoca-
tione, quod nempe tales ægri potius apoplexia corripian-
tur & præcipue cerebrum & animales hic affici putant,
v. Marcell. Donat. de H. M. L. 2. c. 6. sed rectius cum aliis
respirationis interceptioni & motui pulmonum inhibito

A 2

hunc

hunc affectum attribuimus, nam aër densus suffocat & obstruit, ut bene monet *Magnif. D. D. Wedelius, Patronus ac Praceptor meus atatem devenerandus in Pathol. dogm. p. 297.* Debet enim perpetua fieri ventilatio humidi, quod si non fiat, sed potius peregrina miasmata obstruentia inferantur, necessum est, Archeum nostrum fatiscere. Nullus etiam aër ad cerebrum abit, sed omnis ingreditur in pulmones, etiam is, qui per nares attrahitur, exigua tamen, quin imò minima & subtilissima parte aliorum delata, hinc à vaporibus crassis pulmo facilè præcluditur, & intercipitur respiratio. Imò talium vaporum odor est adversus homini, qui quando sentitur, repellitur quasi sanguis à corde & sistitur, & pulsus inhibetur. Tales suffocati si tandem refocillentur, vomituriunt, tussi ac dolore pectoris vexantur, febre sæpè corripuntur, teste *Marc. Donat. ap. Conr. Vict. Schneid. L. 2. S. 2. c. 1. p. 248.*

Th. 4. Pertinet ad symptomata actionis laesæ; meatus enim & viæ, licet sint salvæ, attamen quia motor seu impulsus ad motum maximè necessarius deficit, etiam motum sufflaminari & inhiberi necesse est. Nonnulli ad morbos organicos hunc affectum referunt, suis rationibus non destituti.

Th. 5. *Sedes principalis* hujus mali sunt pulmones, cum reliquis organis respirationi dicatis; nam respiratio non fieri potest, immotis pulmonibus; hi siquidem sunt primum immediatum & proximum respirationis organum, & in pulmonibus causa hæret, quæ cursum ac recursum aëris impedit: reliquæ verò partes concurrentes causarum intrinsecarum administrantium titulo magis gaudent. Aër enim tetrifumis & vaporibus foetus ineptus est calori cordis ventilando. *Sedes secundaria* & *adequa-*

adequata est cor & cerebrum cum Spiritibus vitalibus & animalibus.

Th. 6. *Causa proxima seu immediata* est prohibita pulmonum expansio. Controversia est inter Autores, an pulmo motu proprio moveatur, an verò alterius motum sequatur? *Averrhoës* olim docuit: pulmones motu proprio moveri, non autem motum thoracis sequi, quia motus violentus tunc daretur perpetuus: *Est autem mirabilis, inquit, thoracis & pulmonum consensus*, quam ob rem alterum sine altero moveri non posse concedit: neutrum tamen alteri principium & causam actionis tribuere voluit. Cujus sententiæ subscribunt *Sennertus & Job. Dan. Horst. in manud. ad med.* Alii verò dicunt, quod pulmones principium motus habeant à corde, v. g. *Aristot. L. 3. de part. animal.* cujus sententiam *Hoffmannus in Comment. in Galen. de U. P. l. 6. c. 10.* explicat, & sentit, quia pulmones non haberent musculos aut fibras, ideò motu voluntario eos minus moveri: Alii putant, motum pulmonum à motu thoracis pendere, nec proprio motu illos pollere, quia nec villos nec fibras habent: sed dilatato thorace, ne detur vacuum, extendi pulmones, & rursus, ne in istis detur vacuum, aërem irruere. Est itaque modus respirationis explicatu tam difficilis, ut fere in nulla re minus Autores conveniant. Omnes tamen certo persuasi sunt, pulmones esse præcipuum ejus organum, quod etiam verum est, sunt enim indubitatum aëris receptaculum. Controversiæ cardo in eo vertitur, quod Antiqui arbitrati sint, repleri pulmones, quia dilatantur: Recentiores verò statuunt, illos dilatari, quia replentur, quæ sanè sunt diversissima. Illi enim ob fugam vacui aërem crumpere; hi istum in pulmones quasi cogi & ingredi vi

externa impulsum asserunt, scilicet vi pressionis atmosphaerae. Ex quibus qui verum asserant, inquisitione dignum est.

Th. 7. Approbo autem magis atque amplector sententiam *Magnif. D.D. Schelhammeri, Anat. Cbir. & Bot. P.P. Jen. Patroni ac Praeceptoris mei perpetim venerandi*, quam in Collegio Physiol. Pathol. nobis communicavit, inquit: Patet pulmones nullo gaudere instrumento, quo expanduntur, adeoque non follis instar inflari, quo tamen simili Recentiores perpetuo utuntur, cum follis externo quodam instrumento deducatur, sed contra fieri, ut in vesica videmus, quae α u impulso distenditur. Quo posito frustra est dicere, impleri quia dilatantur: restat igitur dilatari ab aere irrumpente. Fit autem impedimento remoto, quo compressus pulmo jacet: Itaque credibile est, pulmones in vivis animalibus totum pectus perpetuo implere; nec unquam concidere; ubi vero pectus assurgit, eodem momento cedentes facile pulmones inveniens aer irrumpit, nec egreditur nisi pectore subsidente, qui duo motus contrarii inspiratio & expiratio vocantur. Accusamus hinc jure meritoque in hoc affectu expansionem pulmonum prohibitam, & consequenter respirationis interceptionem, sine qua vel huic analogo quodam nullum animal sanguine gaudens vivere experientia constat, ita, ut etiam insecta respirent: quidnam vero talem expansionem prohibeat, disquirendum est porro.

Th. 8. *Mediate proximioris causa* vicem gerit denegatus aeris tenuioris clariorisque influxus: hujus enim praesentia ad vitam prorogandam maxime necessaria est: in quem finem autem id accidat, adhuc inter Autores his est.

est. Attamen usus præcipuus est sanguinis ventilatio, & fuliginum seu vaporum excrementitiorum exclusio, quæ fit accessione aëris tenuioris & receptione vaporum in corpore exhalantium, eorumque emissionem per expirationem. Idem etiam fieri in piscibus aliisque aquatilibus credibile est, quibus aër quoque necessarius est: fluido enim hic admixtus est, in quo vivunt; nam cur hyeme sub glacie moriendum ipsis est, si non hac de causa. Nullus Δ diu durat, nisi ventiletur, imò ne quidem sine aëre fieri potest: nullus in liquore alitur calor, qui non continuo aliquid in vapores resolvat. Calidum nostrum innatum perpetuo in sanguine per totam vitam quasdam exhalationes separat, quibus si non liber daretur exitus, flammula nostra vitalis brevi exstingveretur. Si liquor aliquis indatur vitro, & in continuo calore digeratur, brevi rumpetur vitrum, nisi vaporibus egressuris liberum aërem addas; quod procul dubio in arteriis nostris quoque accideret, quæ fervidiore sanguine repletæ dissilirent, nisi vaporibus abeundi copia daretur. Est itaque influxus aëris tenuioris ad expansionem, motumque pulmonum, & sic ventilationem sanguinis necessarius, ut nimirum vapores excrementitii exire possint. Hinc si aër ingressurus non tenuis & clarus est, sed crassioribus vaporibus nimis refertus, adeo ut non possit exhalationes Massæ Sanguineæ recipere, necessum est, ut ejusmodi suffocatio, de quâ impræsentiarum agimus, sequatur: Is enim aër tantum ad ventilationem est aptus, qui purior, ut eo facilius vapores sanguinis recipere queat.

Th. 9. Ordo nunc jubet, ut recenseamus res istas, seu vapores, qui aërem incrassare & homini suffocationem inferre possunt, quales ab Autoribus hinc inde collectos, & propria observatione notatos invenimus.

B

Th. 10.

Th. 10. Ventilando calori ineptus & suffocans est aër, qui à vapore musti vel cerevisiæ recentis fermentantis evadit densus & suffocativus, à quo etiam candela accensa in tali cella subito extingvitur, qualia exempla, tum illorum qui penitus extincti, tum eorum, qui periclitati fuere in cellis Altenburgi, Numburgi, Geræ & alibi ante aliquot annos contigerunt. v. *W. Höfer. H.M. L. 1. de cap. aff. c. 6. Job. Andr. Schmitz. Med. Pr. p. 204. Plater. L. 1. obs. f. 16. Borell. C. 2. obs. 4. Zac. Lusit. de princip. Med. hist. L. 1. obs. 10. f. 10.*

Th. 11. Fumus imprægnat aërem in domorum incendiis, & quamvis homines in loca subterranea descendant, ubi aër alioquin satis frigidus est, tamen in suffocationem nonnullos incidisse experientia docuit: v. *Borell. l. c. Zwinger. Theatr. V.H. p. 510. à fumo fornacis v. Hildan. C. 4. obs. 11. f. 22.*

Th. 12. Ita etiam à fumo carbonum in cubiculo arte clauso affidentes stupore quodam improvise correpti & extincti fuere non pauci, qualia exempla *Langius in epist. & alii recensent. v. Plater. l. c. Jacchin. in L. 9. Rbas. comm. 41. Amat. Lusit. C. 7. cur. 33. Panaroll. obs. Med. Pent. 1. obs. 19. Schenck obs. L. 2. obs. 19.* Carbo fossiles, vulgò *Pech-oder Stein-Kohlen*/ item effluvia cespitum bituminosorum, *des Turffs*/ idem interdum periculum post se trahunt.

Th. 13. In metallifodinis, wenn die Bergleute böse Wetter antreffen/ crassi isti & æi vapores in cuniculis vetustis à candelis incenduntur instar cujusdam meteoris Δ ei, & ut fulmina grassantur, v. *Matthes. Sarept. c. 12. f. 198.* Istæ enim exhalationes metallicæ, *Schwaden*/ operarios, nisi in liberum aërem mature se foras proripiant,

ant, cito jugulant. De quo veneno metallico, quid sit, unde oriatur, nemo plene scripsit. Jam citatus *Matthesius*, & *Libavius Vol. 1, rer. singul. tr. 1. de nat. metall.* etiam ejus meminerunt, halitumque mineralem venenatissimum vocant, sed rationem non addunt. Quicquid sit, venenum penetrantissimum esse puto, quod cor & cerebrum brevi destruit: est volatile ob calorem partim subterraneum, partim etiam externum: Præterea in diversis fodinis diversimode reperitur, plerumque multis aliis venenatis materiis commixtum, qua de causa forsan Scriptores metallici nihil certi determinare voluerunt: observationibus tamen adhibitis constat in Auri & Argentifodinis perniciosissimum reperiri, cujus ingrediens principale est cadmia metallica seu cobaltum, quod omnes & cacoëthicos metallorum degenerantium illius mineræ attrahit, eoq; maturius homines perimit. In stanni, cupriq; fodinis non quidem adeo cobaltum abundat, sed potius de Arsenico, Δ e & pyrite &c. participat, v. *Disput. Michaël. de morbis metallarior. Georg. Agricol. de re met. L. 6. p. m. 172. Horst. P. 2. obs. 28.* sæpè Δ ij vapore saltem afflati nervis paralyti relaxatis Aurifabri, metallorum fossores & Artis Chymicæ opifices velut siderati & attoniti concidunt. Hujus enim fumus copiosè attractus ob aciditatem hostilem laryngem statim præcludit & constringit. Fumus Δ is aërem quoque ita incrassat, ut inspiratus periculum suffocationis inducat. Nam mineralium horum Gas ex proprietate statim suffocat, quia Δ foetidum narcoticumq;, quod Chemicis Gas sylvestre audit, & animales figit & sanguinis motum ac fermentationem inhibet, & sic obstructione principii nervorum influxum Δ uum animalium impedit. v. *Marcell. Donat. L. 2. H. M. c. 6. Solenand. Conf. Med. 6. Sect. 5. Camerar. oper. subcis. C. 1. c. 27.*

Th. 14. A flore calcis observavit *Excell. D.D. Job. Wsleberus, Phys. & Pract. Altenb. Celeberr. Patronus meus ad cineres usq; colendus*, in arce noviter exstructa Nobilis alicujus nonnullas personas, noviter exstructæ turris incolas, numero quatuor statim sibi succedentes, alias bonæ constitutionis & valetudinis, subitò suffocatas & extinctas. *v. etiam Tulp. obs. L. 3. c. 41.* In viis etiam aër suffocans potest fieri, si pulvis à vento impetuosius impellatur: *v. Plater. obs. L. 1. p. 185. & 172.*

Th. 15. De puero, qui aquam fortem hauserat, ardore in gutture suffocato *v. Forest. L. 15. obs. 30. p. 160.* De suffocatione à fungis venenatis *v. Sanctorius meth. L. 2. c. 4.* A vermibus fauces invadentibus *v. Salmuth. obs. 40. C. 2.* Talis etiam est aër, qui ex cloacis subterraneis diutius occlusis, cryptis, sentinis & puteis prodit, *v. Panarol. Pent. 1. obs. 19. Sennert. Pr. L. 2. P. 3. c. 3. Hæchstetter. Dec. 3. obs. 8.* Tacemus odores infestos, qui à rebus putrescentibus & fermentescentibus oriuntur. *v. Orosius L. 5. c. 11. Augustinus in L. 3. de civit. Dei c. 31. Zaccobias L. 5. tit. 2. qv. 11. idem Tom. 3. cons. 19. & 44.*

Th. 16. Differt suffocatio ratione gradus, tum vehementiæ, tum durationis; ratione causarum etiam differt alia ab alia; Differt à cognatis suis affectibus, apoplexia, lethargo, epilepsia, sideratione à fulmine & sim.

Th. 17. Suffocationis periculum adesse patet, si æger in loco nebuloso, variis vaporibus & exhalationibus æis, crassis, aëremque tenuiorem replentibus foeto versetur, & tussicula vexetur, difficulter spiret, maximamque anxietatem sentiat, unde etiam probabilius videtur, exhalationes ejusmodi suffocatione & non apoplexia enecare, siquidem tales ægri in principio angustias præcordiorum

rum

rum suffocatorias sensibus adhuc integris perſentiſcunt. Præterea ægri in terram prolabantur, pulſus fit vix perceptibilis, aut ad minimum intermittens; & niſi illis in tempore ſuccurratur, ſpuma circa os apparet, & mors in inſidiis, imò præ foribus eſt.

Th. 18. *Prognofin* quod attinet, ſciendum, hunc affectum periculofum & sæpe lethalem eſſe; Si enim ſuffocationem dixeris, præſentiſſimam mortem dixeris: attamen pro varietate graduum non rarò curationem admittit. Minus periculofus eſt, ſi æger alias optimè fuerit ſanus, vires integras habuerit, ſi nullū malum in hypochondriis, utero &c. hæſerit, ſi; florida ſit ætate, nec catarrhis, aſthmate vel aliis pulmonum vitiis laboret. Siniftri verò ominis eſt, ſi circumſtantia hæ contrario modo ſe habeant. Huc pertinet *Hippocr. apbor. 12. L. 3.* Extremè malum ſignum, quo præſente rarò evadunt, & lethale eſt ſpuma circa os apparens, v. *Foreſt. in Schol. obſ. 74. L. 10.* Hinc quoque *Tulpius L. 1. obſ. c. 51.* refert, quod in iis, qui ſuffocatione moriuntur aſpera arteria reperiri ſoleat poſt mortem ſpumofa ſanguine repleta: ſpuma enim iſta certum & inſallibile ſignum eſt ſanguinis motus per pulmones impediti, ex quo ſanguine in pulmonibus & tandem in ipſo corde ſtagnante per reciprocationem validam, ſed fruſtraneam elevatur ſpuma, quæ non niſi in ultimo ferè articulo apparere ſolet. De hoc quoque eleganter loquitur noſter parens *Hippocrates S. 2. apbor. 34.* Periculum etiam variat ratione cauſarum. Ita majus periculum imminet, ſi vapores inſuper venenati ſunt & narcotici: nam mephitis, ſeu aura gravis & peſtilens, quam terræ viſcera ex ſe eructant, (*Bergwetter*) tametiſi ſtatim, ut hauſta eſt, metallicos non ſuffocet, neque protinus interimat, tamen fere ſem-

per sui vestigium penitus imprimit, ac post se tum aliis in partibus corporis, tum verò atq; ad eò imprimis in spirandi officina, pulmone scilicet relinquit, ut radicitus deinceps evelli nunquam vel rarò possit, sed ad extremum usq; halitum adsit: interdum etiam peripnevmoniam infert. Similiter si isti vapores vim corrosivam obtineant, & à mineralibus acerbis orti sint, pulmones teneros corrodunt, & ulcerant, unde febris hectica aut phthisis subsequi solet.

Th. 19. Supremus labor restat, scilicet *Curatio*: Itaque æger statim in aërem liberum, sed puriorem & temperatiorem deportetur: nam justo frigidior ac calidior paroxysmum intendit: si nimis sit calidus, *flabello* temperetur; solvatur æger ab omni strictione circa gulam & pectus: os aperiatur & apertum servetur: palato & lingvæ affricetur *theriaca cum* ∇ *apoplect. permixta, it. Theriac. cum allio Mich. & simil.* Operarii in metallifodinis si hoc malo suffocatorio pene confecti ex cryptis extrahuntur, sub libero aëre facie naribusque in terram recens effossam demissis proni collocantur, & sic plerumque in vitam reducuntur.

Th. 20. V. S. in brachio vel pedibus administrata locum habere potest, si morbi status nullam moram concedat: sanguis enim alias circa pulmones stagnans facile coagulatur, hinc paroxysmus gravior & diuturnior redditur, ast depletis sanguine venis liberior erit respiratio.

Th. 21. Sopitus Archeus commodè etiam excitatur *moderatis concussionibus corporis, frictionibus extrinsecorum fortioribus, etiam cum* Θ $\&$ $\&$ *factis, ∇ apopl. in pedibus imprimis: nonnulli svadent vellicationem pilorum in barba & pudendis, quæ ramen cum modestia fiat. Excitatur Archeus clysteribus, fortioribus imprimis, & quos colocynthidis ingreditur.*

Th. 22.

Th. 22. Quando æger iterum ad se redire & moveri incipit, & medicamenta jam per os admitti possunt, *Emetica* convenient; sic enim primæ viæ, quæ fuligines crassiores attraxerunt, ab hoc peregrino hospite liberantur, *Archeusque* sopitus exsuscitatur. *Sternutatoria* etiam utiliter commendantur ad hunc finem: v. g. *ex rad. belleb. alb. spec. diamajor. Diatabac. Myns. & vol. oleosi, præcipuè* Ω * *ci urinosus, qui instar omnium est, naribus applicentur. Os eluatur Gagarismis. Castorina* maxime laudat *Exc. D. D. Ustleberus*, quæ in suffocatione à vaporibus musti & cerevisiæ probatissima invenit. *Zedoariam* pollere facultate reprimendi vapores minerales perhibent, & inde electuarii à *D. Pansa & Sennerto* descripti compositionem ingrediuntur, quæ talis: \mathcal{R} . *Allii, nuc. jugland. ãã, Mss. contund. & super Δ e cum melle despumato M. Addantur theriac. opt. drachm. ij. Zedoar. caryophyll. mac. ãã. drachm. j. M. F. Electuar. de quo manè & vesperi portio avellanæ magnitudine assumenda.*

Th. 23. Deindè Spiritus eorumque motus restaurandus, ut vigore suo polleant, nervosque iterum irradiare possint. Roborant imprimis *balsamica* Θ *e volat. oleoso prædita, qualia sunt: Elix: cephal. D. D. Wedel. ambræ ejusq; ess. Tinct. lunæ, confect. Alkerm. pulveres antapoplect. Θ vol. oleosum Sylvii vel ad modum D. D. Schelhammeri paratum, confect. de hyacynth. spec. diamb. diamosch. d. elix. vitæ Matthiol. vinum Malvat. & similia. Restaurant Spiritus externa, præter jam dicta cucuphe. fomenta, sacculi ex plantis cephal. aromat. suaveolentibus parati ac gestati; ∇ *e odorifera, imprimis balsama naribus, pulsibus, temporibus scrobiculog; cordis inuncta.**

Th. 24. Circa *Dietam* notetur, quod noceat aër præter modum calidus, item intense frigidus, ut & omnis fumosus, & qui in hypocautis Germanicis, maximè iis, quæ à plurimis frequentantur, vel in quibus compositiones celebrantur, conclusus non perflatur, continetur, v. *Solenand. S. 1. conf. Med. 10.* Frigidus aër non solum cerebro, spinali medullæ, nervoso generi, & ossibus inimicus est, sed etiam pectori incommodus: quomodo repellendo noceat, ostendi in *disput. de crusta lactea sub Presidio Exc. D. D. Jac. Wolff Jenæ habita.* Conducit autem aër clarus, ab omni miasmate liber ac immunis. Ingeniosa sunt Recentiorum artificia, quibus aërem justo tenuiorem aut densiorem in conditionem cuilibet idoneam mutari posse asserunt, quod si efficiunt, non potest non ad humanam sanitatem insigniter conducere. *Videtur sit tenuis, v. g. mulla, succus ptisanæ, pulli cocti c. spinachia, beta, vel saccharo, croco, passulis & paucis \ddagger to. Potus sit vinum bonæ notæ, cerevisia probè defecata, non nimis frigida, & non,*
nisi

nisi æger paululum ad se redierit, bibendiq; desiderium adfuerit, propi-
nanda. Somno non nimium indulgeat: Supinus vitetur decubitus: Mo-
tus corporis moderatus concedatur.

Th. 25. APPENDICIS loco verbo tangemus *suffocatos Aqua & La-
queo*. Si æger in aqua est suffocatus, tunc illius caput in terram ponatur,
ut pedes superiorem locum occupent, quo assumpta ∇ iterum emanare
possit: quo facto æger ad se reversus, gargarismo, analepticis & con-
fortantibus calidioribus, ut & sudorifero uti potest. v. *Forest. L. 15. obs.*
26. Haly Abbas P. 2. l. 6. c. 4. Barthol. hist. Anat. rar. C. 6. hist. 68.
Gruling. obs. 10. C. 2.

Th. 26. Si æger *strangulatus laqueo* adhuc caleat, & pulsus, quam-
vis debilis, adhuc percipiatur, tunc laqueo remoto sine mora vena secetur,
æger in balneum calidum ponatur, ut circulatio sanguinis iterum pro-
moveatur, quam ob causam omnia membra, imprimis spina dorsi linteis
calidioribus fricentur, ori infundatur H cum piperis & sem. urticæ mo-
mento infusum. Maximè etiam conducit, (quod in canibus aliquoties
probatum) si aspera arteria l. a. dissecetur, & pulmones mediante folle
vel siphone inflentur, testaturque experientia, respirationem & vitam
sic rediisse. v. *Haly Abbas l. c. Wepffer. de apopl. p. 181. 190. Diomed. Cor-
ner. H. M. hist. 1. 2. Schenck. L. 2. obs. 17.* Sed calamum de charta, in
qua si quid erratum, vel ea, qua par est, perspicuitate non explicatum sit,
L. B. humanæ fragilitati ad lapsus pronæ & brevitati temporis adscribat,
siquidem jam mihi non licuit prolixius de hac curiosa materia agere, quod
tamen fortè bono cum DEO alio fiet tempore.

Interim Laus, Honor atque Gloria sit Tibi, sanctissima Trinitas, pro
benignissimo auxilio Tuo, quod tot annos in Studiis meis & hac etiam vice
expertus sum: Supplicibus Te veneror votis, velis pro inenarrabili Tua cle-
mentia Patronos, Promotores, Præceptores & Benefactores, quorum ope à
teneris ungviculis hucusque me provexisti, Artem Medicam docuisti, & ad
Honores summos in illa legitimè acquirendos adduxisti, tueri, eorumque
beneficia coelitus illis benedicendo remunerati, eosque diutissimè servare
incolumes, donec emeritis vitæ stipendiis tandem feri in cælum redeant:
O Archiater Archiattrorum, digneris mihi porrò Divina Tua assistere gra-
tia, nam *propinquum esse Tibi, mihi bonum est*: Spiritum Sanctum ne
auferas à me, sed clementissimè largire, ut Ars servandorum hominum, cui
Tuo suffultus auxilio me totum hætenus mancipavi, cum secutura Praxi
Medica cedat in æternam Divini Nominis Tui gloriam, Patriæ sua-
visimæ, agrorumque plurimorum commodum &
emolumentum. Fiat.

TANTUM!

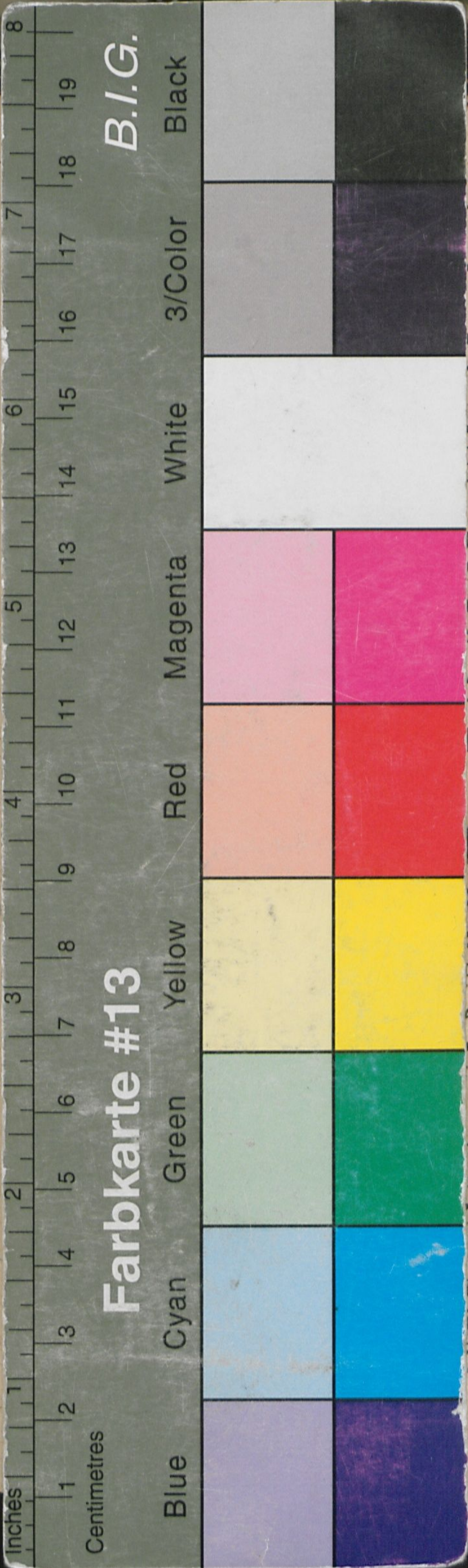
01 A 6605

ULB Halle 3
003 092 054

V 8 17

IRALIS MEDICA;
GULA-
NE
 EXTERNIS,
 MPLISSIMÆ FACUL-
 CÆ
 ELECTORALI UNIVER-
 NA,
 IDIO
II CHRI-
PETRI
 felf /
 omitis, Archiatri Ele-
 Physici Erffurtensis,
 P. P.L.C. &c.
 diorum suorum maxime
 ioni submittit
 A M,
 nimos in Arte Medica,
 impetraturus
IUS, Altenb. Misn.
 MAJORIS,
 Virginis partum 1693.
 is.
 Typographi Academici.

~~Def 51~~
 32
 32

